

**Международно Туристическо Изложение „Културен Туризъм“
Велико Търново 2019**

**Национален Студентски Конкурс За Най-Добра Разработка На
Туристическа Тематика**

На тема:

България - туристическа дестинация за деца

Изготвила:

Христина Иванова

Специалност „Туризъм“

ОКС „Бакалавър“

IV курс

**Югозападен Университет „Неофит Рилски“ Благоевград
Стопански факултет**

Въведение:

Всяка година хиляди ученици потеглят на екскурзии и то предимно в страната. Детският туризъм обаче е един недостатъчно развит вид туризъм, нуждаеща се от подобрения и инвестиции. За сметка на това пазарът е голям и предоставя много добри възможности за вътрешен и международен туризъм на учениците. Несъмнено от доброто развитие на този вид туризъм ще спечелят и двете страни. От една страна децата биха обогатили знанията и преживяванията си в среда, извън обичайната, а от друга страна са приходите за бизнеса. Разбира се, работата с деца изисква следването на много правила и наличието на особености, които ще разгледаме в настоящата разработка.

Преглед на съществуващите форми на детски туризъм.

Към момента в България детският туризъм се практикува основно в три форми:

✓ Еднодневни екскурзии - Разглеждайки различните форми на пътувания при децата става ясно, че при еднодневните екскурзии предимно се посещават културно-исторически забележителности на територията на даденото населено място или се пътува на близки разстояния със същата цел. Тези пътувания обаче не попадат в категорията „туризъм“ тъй като не отговарят на условията за минимум 24 часово пребиваване и осъществяване на поне една нощувка извън обичайното местоживееене.

✓ Екскурзии в 3 дни, 4 дни или 5 дни - При пътуванията за няколко дни с осъществяване на поне една нощувка децата могат да бъдат наречени туристи. Обектите за посещение могат да бъдат културно-исторически или посещение на атракциони като увеселителни паркове, аква паркове и други места с цел забавление за учениците. Разнообразието тук не липсва - на учениците се предоставя възможността да посетят всички паметници, къщи-музеи, манастири и църкви, които и възрастните туристи посещават.

✓ Зелени и бели училища - при зелените и бели училища децата участват в различни дейности по време на лятната или зимна ваканция. Те обикновено се провеждат в планината на чист въздух и подтикват децата към креативно мислене и поведение. Често се провеждат курсове за обучение като например каране на ски през зимата и уроци по танци, катерене по стена и палене на огън през лятото. Предлагат се опознавателни маршрути и посещение на забележителности в близост.

Къде се крият слабостите в предлаганите услуги.

- Развитието на организирания детски туризъм е важен сегмент от националния туристически продукт на страната. Министерството на туризма отбелязва, че България от десетилетия изгражда и развива детските бази и е известна зад граница като много спокойно и гостоприемно място за почивка на подрастващите, особено за деца от Русия, страни от бившия СССР и Централна Европа. Този продукт обаче се нуждае от по-активно промотиране, за да се утвърди имиджът на България като предпочитана дестинация за тази възрастова категория туристи. Посещенията на изложения по туризъм в Европа биха спомогнали както за предлагането на България като туристическа дестинация, така и ще даде възможност да се промотират алтернативни видове туризъм и възможността за използването им от различни възрастови групи в това число децата.

- Неясните изисквания към материално - техническата база, обслужваща децата допуска множество хотели да приемат организирани групи деца, без те да са пригодили местата си за настаняване за тази цел.

- През погледът на децата тези пътувания често са скучни и неудовлетворителни. Причините могат да се открият в липсата на комбиниране на различни видове туризъм от една страна и от друга неразбирането на посетените културно-исторически обекти от страна на децата. Когато се организира пътуване с цел посещение на обекти би следвало да се предвидят и достатъчно забавления, които да задържат духа и ентузиазма на децата и да повишат качеството на пътуването. Разбира се не бива да се стига до обратната крайност и да се пренебрегва образователният характер на пътуването, освен ако не говорим за зелените и бели училища, където целта на пребиваване е забавление. До момента има изградени бази за обучение и забавление на деца чрез интерактивни похвати предимно в София и големите градове.

Какво може да се подобри

➤ Предоставянето на продукта адаптиран за ученици.

Чрез изграждане и внедряване на различни системи от алтернативни продукти, усвояването и възприемането на различните забележителности би било по-лесно за децата. Предлагането на продукта на достъпен за децата език е възможно чрез разработването на адаптирани за тяхната възраст презентационни материали, филмчета, приказки и интерактивни игри. Така например, при посещението на един музей много

по-голяма част от информацията би била усвоена под формата на игри. Такива практики на отделни места в България вече се наблюдават.

- Редуването на образователни обекти с такива за забавление.

Въпреки, че родителите и учителите целят на първо място образователен характер на пътуването не бива да се забравя, че потребителите са деца. В България артакциите, предоставящи забавление за деца са разнообразни- увеселителни паркове, възжени паркове, аква паркове, влакчета и други съоръжения. Повечето пъти обаче в стремежа си да посетят повече забележителности, тези развлечения се пренебрегват. За щастие се налагат атракции за деца, съчетаващи успешно двете категории.

- Обучения на кадрите в туризма за работа с деца. В момента тези знания могат да се придобият предимно в практиката и то в съответното място, приемащо деца. Поради това хотелите търсят персонал като например аниматори, които сами ще трябва да обучат. В посещаваните забележителности обаче често няма готови кадри които успешно да работят с деца.

- Материално- техническата база.

Местата за настаняване, предлагани за деца следва да спазват стриктни правила с цел безопасност. В България вече има хотели предлагащи много добри условия за родители с деца, но когато децата са без своите родители, то изискванията стават още по-стриктни. През 2016 година Министерството на туризма назначава проверка извършена от експерти по Черноморието за да установят условията в детските бази за отдих. Това се прави, за да се гарантират условията за този вид почивка и да се набележат мерки за утвърждаване на страната като една от най-предпочитаните туристически дестинации за детски отдих в региона. Представителите на Министерството на туризма констатираха, че условията за почивка в посетените повече от 20 големи бази са добри и те отговарят на изискванията. Разположени са на големи площи, които позволяват разнообразни спортни и творчески дейности. Зоните са обособени правилно и се охраняват от специализирани лица, които освен ангажимент за сигурността имат и контролно – пропускателни функции. На всеки 10-15 деца е посочен по един отговорник. Във всички посетени бази са разположени и медицински центрове – пунктове с постоянно назначен лекар, а някои разполагат и със собствени автомобили за спешна помощ. Плажната ивица се ползва по договор с концесионера на съответния плаж, като задължително са осигурени спасители и отделно място за децата.¹

По време на проверките – 2016г. Министерството на туризма инициира дискусия между представители на всички бази за детски отдих и ангажираните институции и организации. В рамките на дебатите се обсъждат предложенията за

¹ <http://www.tourism.government.bg/bg/kategorii/novini/eksperti-ot-ministerstvoto-na-turizma-proveriha-sustoyanieto-na-detskite-bazi-na> Министерство на туризма

промени в нормативните разпоредби, регламентиращи рамка от минимални изисквания за осъществяването на тази дейност и контрола върху нея. Въз основа на тези изисквания следва да бъде изготвен списък на базите, които отговарят на условията. Такъв списък все още няма.

Работата на Министерство на туризма.

Министерство на туризма създава „Наредба за детските и ученическите туристически пътувания с обща цена, инициирани от детските градини, училищата или центровете за подкрепа за личностно развитие“. Документът е създаден въз основа на съвместната работа на Министерство на туризма и Министерство на образованието и науката и влиза в сила от 27.12.2016 г. В наредбата става ясно, че:

❖ Организираните в системата на предучилищното и училищното образование туристически пътувания ще се провеждат въз основа на сключен договор между туроператор и директор на детска градина, училище или център за подкрепа за личностно развитие по смисъла на Закона за предучилищното и училищното образование. Целта е всяко подобно пътуване да бъде организирано професионално и да се проверят всички компоненти, свързани с него.

❖ Настаняването на децата и учениците ще се извършва само в категоризирани обекти, а изхранването им само в обекти, регистрирани по реда на Закона за храните.

❖ За да бъде гарантирано качеството и произхода на храната при подобни пътувания, ще бъде уведомявана Българската агенция по безопасност на храните за организацията на храненето на децата и учениците.

❖ Организираните детски пътувания с автобусен транспорт ще се извършват в светлата част на денонощието, каквото е правилото и до сега.

❖ Предвидено е броят на персонала да бъде:

- един възрастен на всеки 5 до 7 деца от детските градини и в предучилищната възраст.
- един възрастен на всеки 10 до 15 ученици от 1 до 12 клас.

❖ Участниците в пътуванията извън страната задължително се застраховат от туроператора според изискванията на Закона за туризма и при провеждането на пътуването задължително ще се включва и негов представител.

❖ Наредбата предвижда провеждането на детски лагери в страната да се извършва в туристически обекти, разположени в ограден терен, с минимум два входа, с денонощна охрана и пропускателен режим, осигурено видеонаблюдение, ресторант и други задължителни характеристики.

❖ Въвеждат се и изисквания при практикуването на зимни спортове. Наредбата изисква обучението по тях на деца и ученици по време на пътуването да се извършва от правоспособни ски учители, а дейностите по туризъм, водене на походи и екскурзионно летуване в планините, да се осигуряват от правоспособни планински водачи.²

Пример за добри практики

✓ „Пътеката на приказките“ във Врачанския балкан. Мястото, където приказките оживяват. Пътеката е замислен като образователен маршрут за деца, но и възможност за разходка за родителите им. Мястото се посещава както от организирани групи така и от семейства. Табели запознават децата със заобикалящата ги среда и ги учат да опазват и уважават природата. Пътеката е под мотото „Няма лоши животни и растения“ и обръща внимание на дивите животни и тяхното опазване. Любимите герои от приказки радват децата и ги насърчават към четене на книги. Подобна пътека има и в Паничище (Сапарева баня).

✓ Детски научен център Музейко - София е най-големият детски научен център в Източна Европа. Създаден е от Фондация "Америка за България". Площите на Музейко са заети с интерактивни игри, посветени на наука, инженерство, екология, комуникации и изкуства. Те подпомагат по увлекателен и лесен начин желанието на малките да учат. Едно интерактивно пространство, в което децата не просто наблюдават експонатите, но играят с тях и по този начин научават много за света, хората и цивилизацията. Центърът организира събития като включване на децата в изработка на керамични съдове, научни работилници, обучения под формата на игра и много други забавления³.

✓ TechnoMagicLand – София е място което запознава децата с технологиите, тяхната употреба и създаване. За разлика от музеите, където развитието на дадена технология и нейният ефект са представени чрез илюстрации и експонати, тук се използват различни интерактивни инсталации и похвати, чрез които децата не просто да наблюдават, а да се докоснат до технологиите и да усетят тяхната магия. В TechnoMagicLand се предлагат атрактивни презентации, които водят до по-лесно и

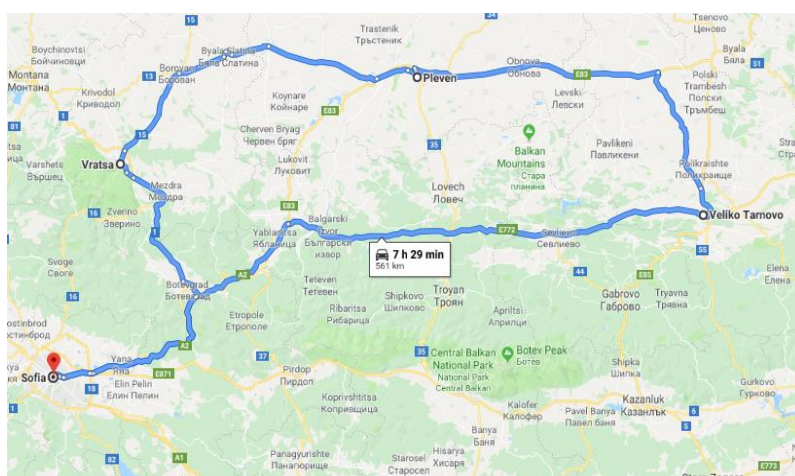
² НАРЕДБА ЗА ДЕТСКИТЕ И УЧЕНИЧЕСКИТЕ ТУРИСТИЧЕСКИ ПЪТУВАНИЯ С ОБЩА ЦЕНА, ИНИЦИИРАНИ ОТ ИНСТИТУЦИИТЕ В СИСТЕМАТА НА ПРЕДУЧИЛИЩНОТО И УЧИЛИЩНОТО ОБРАЗОВАНИЕ
http://www.tourism.government.bg/sites/tourism.government.bg/files/uploads/naredba_za_detskite_i_uchenskiye_turisticheskiye_0.pdf

³ <http://www.muzeiko.bg/bg/events.html> - Детски научен център Музейко

трайно усвояване на нови знания и затвърждаване на старите, но без да се опростява съдържанието.⁴

До момента подобни специализирани места за обучение и игра на деца в другите части на страната са ограничени. С ефективен план за развитие на атракциите и наличие на подходящи технологии повечето културно-исторически паметници могат да бъдат адаптирани за деца. Ще разгледаме примерен маршрут за ученическо пътуване, адаптиран за деца.

Ден 1 – потегляне от София и пристигане във Враца – развлекателен парк Леденика. Тук на територията на природен парк Врачански Балкан и в близост до пещера Леденика е изграден парк

за отпътуване към Плевен и посещение на „Детска школа Бит и фолклор“

за отпътуване към Плевен и посещение на „Детска школа Бит и фолклор“

Центъра предлага школи, които ще запознаят децата с българските бит и фолклор с

деца. В посетителският център посетителите имат възможност да получат информация за основния атракцион – пещера „Леденика“ и природния парк и неговите забележителности, флора, фауна, културно-историческо наследство, възможности за туризъм и др. В сградата се намира кино с 5D аудио и видео симулатор, където ще бъдат излъчвани филми с разнообразна тематика. Пещерата предлага също светлинно шоу а след посещението и децата могат да посетят „алеята на приказките“, да полетят виртуално над природния парк благодарение на 5D кино, да приключенстват посредством атракционни услуги (алпийска стена, въжена пътека, тролей) и да се възползват от анимационен пакет услуги за деца - спортни и креативни игри, тонизиращи и релаксиращи програми, беседи, изложби, презентации и други забавления поднесени от аниматори.⁵

Ден 2 - отпътуване към Плевен и посещение на „Детска школа Бит и фолклор“

Центъра предлага школи, които ще запознаят децата с българските бит и фолклор с

⁴ <https://technomagicland.com/bg/kauzata-tml> TechnoMagicLand

⁵ <http://www.parkledenika.org/bg/home/> Развлекателен парк „Леденика“

обучения по : народни танци, народно пеене; гъдулка, тъпан, тамбура, гайда. Тук те ще се научат и на грънчарство, предене, месене на хляб, да изработват части от народни носии и дървен плет. Школата организира тематични дни с изучаване на занаят, празник или поминък.⁶ Други обекти, представляващи интерес за децата са парк Кайлъка и Панорамата. Паркът предлага уникално съчетаващи се възможности за разходка, отдих и развлечения. На територията на парка има изкуствени езера и язовири, лодки и водни колела, детски площадки, тенис кортове, зоопарк и уникален ресторант, изцяло изграден в пещера. Тези отлични условия предоставят възможности за развлекателни игри.⁷ Групата би могла да посети и емблемата на Плевен- Панорамата „Плевенска епопея 1877 г.”- построена в чест на 100-годишнината от Освобождението на Плевен от османско иго.

Ден 3 отпътуване за Велико Търново – място, изключително подходящо за организирани групи деца. Децата ще могат да вземат участие в „Приключенски игри на крепостта Царевец“. Интерактивната познавателна игра „Средновековни криминални загадки - Тайната на 9-те ключа“ предлага опознаване на крепостта Царевец по един необичаен, но атрактивен и забавен начин. Целта е всички участници да стигнат до финала на маршрута, като междуременно усвоят интересна историческа информация по увлекателен начин. Играчите обикалят Царевец, разплитайки загадъчна средновековна история за съкровища, тайни, предателства и капани в сърцето на царския двор. Играта е любима за малките посетители на крепостта, защото комбинира забавление с интересна информация и факти. Играта може да се практикува от чуждестранни туристи.⁸ Дейностите, подходящи за ученици във Велико Търново са много:

- Паркът с миниатюри „Търновград – духът на хилядолетна България“
- Мултимедияен посетителски център "Царевград Търнов" популярен като "музей на восъчните фигури"

⁶ <http://maxi-tc.com/%D0%B4%D0%B5%D1%82%D1%81%D0%BA%D0%B0-%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0-%D0%B1%D0%B8%D1%82-%D0%B8-%D1%84%D0%BE%D0%BB%D0%BA%D0%BE%D1%80/> - ДЕТСКА ШКОЛА БИТ И ФОЛКОР

⁷ <https://www.pleven.bg/bg/priroda-i-ekologiya/park-kaylaka/> парк „Кайлъка“

⁸ <http://www.velikoturnovo.info/bg/info/i99/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D1%87%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%B8%D0%B3%D1%80%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0-%D0%A6%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%86.html> Приключенски игри на крепостта „Царевец“

- Самоводска чаршия - улицата на занаятите във Велико Търново
- Разходка с туристическото влакче на Велико Търново
- Парк "Света гора" - най-големият парк в града предлага над 6 километра пешеходни и вело алеи, детски площадки, парк за домашни любимци, спортно игрище, катерачни стени, фитнес уреди на открито, “небесна” площадка, скейтборд рампи и редица атракции на територията на парка.

Ден 4 - преди отпътуването обратно към София децата биха могли да посетят още една тяхна любима атракция – пейнтбол във Велико Търново.⁹

Заключение:

Благодарение на упоритата и креативна работа на тези дестинации те са привлекателни места и подходящ избор при детски организирани пътувания. Очевидно е, че България може да предложи много на този пазар. При постигането на ясни и конкретни изисквания към материалната база на местата за настаняване, те биха могли да привличат не само вътрешни групи но и международни. Както споменахме слабата реклама и промотиране на този вид услуги са друга пречка, върху която следва да се работи.

Използвана литература:

- <http://www.tourism.government.bg/bg/kategorii/novini/eksperti-ot-ministerstvoto-na-turizma-proveriha-sustoyanieto-na-detskite-bazi-na>
Министерство на туризма
- http://www.tourism.government.bg/sites/tourism.government.bg/files/uploads/naredba_za_detskite_i_uchenicheskite_turisticheski_0.pdf Наредба за детските и ученическите туристически пътувания с обща цена, инициирани от институциите в системата на предучилищното и училищното образование
- <http://www.muzeiko.bg/bg/events.html> - Детски научен център Музейко
- <https://technomagicland.com/bg/kauzata-tml> TechnoMagicLand
- <http://www.parkledenika.org/bg/home/> Развлекателен парк „Леденика“

⁹ <http://veliko.info/paintball/index.html> Пейнтбол Велико Търново

- <http://maxi-tc.com> - ДЕТСКА ШКОЛА БИТ И ФОЛКОР
- <https://www.pleven.bg/bg/priroda-i-ekologiya/park-kaylaka/> парк „Кайлъка“
- <http://www.velikoturnovo.info/bg/info/i99/%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D1%8E%D1%87%D0%B5%D0%BD%D1%81%D0%BA%D0%B8-%D0%B8%D0%B3%D1%80%D0%B8-%D0%BD%D0%B0-%D0%BA%D1%80%D0%B5%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B0-%D0%A6%D0%B0%D1%80%D0%B5%D0%B2%D0%B5%D1%86.html>
Приключенски игри на крепостта „Царевец“
- <http://veliko.info/paintball/index.html> Пейнтбол Велико Търново